

Examen Confessariorum, Tom. I. Pars IV.

7 Muci, & surdi possunt confirmari. Barbosa loco fit, num. 20.

8 Adulti prius peccata confiteantur, & jejunio confirmantur, si mane ministratur: caput etiam mandent, Gavant, de verb. Confirmationis.

9 Stabunt adulti, ita ut pedem dexterum pedi compatrius dextro, quisque superponat. Gavant, de verbo Confirmationis.

10 Mates primò, tum foemine confitentur. Gavant, de verb. Confirmationis.

11 Murandum nomen in molis, si primum non congruit, Gavant, de verb. Confirmationis.

12 Confirmati frons abstergant à Sacerdote, tum à Clerico in Sacris laveretur. Gavant, de verbo Confirmationis.

13 Papirus christialis, si opus est, poterit iterum ponere super alium Confirmationem. Durand, in Ratione, lib. 6, cap. 84, num. 8.

14 Patrinus debet esse alius ab eo, qui fuit in Baptismo. D.D. apud Barbosa, alleg. cit. num. 51.

15 Non refert, an Patrinus sit major aetate, D.D. apud Barbo, num. 39, loco cii.

16 Describantur confirmari in Libro, Gavant, de verbo Confirmationis.

17 Episcopus exiens per villas, & oppida, ut Sacramentum Confirmationis ministret, à nemine est procurandus. Decimus refert Barbosa, alleg. cit. num. 10, opus docent Genueses in Manuali, Paf. cap. 335, num. 16, & Campanil. Rubr. 11, cap. 26, num. 105.

DE EUCHARISTIA

3032 F usus actum est in 3. tom. à num. 187, & hic à num. 2914.

CAPUT IV.

DE POENITENTIA,

3033 P Oenitentia Christiana dicitur secunda tabula post nausfragium, in ordine ad Baptismum, quia dicitur prima tabula ad inveniendam salutem post communem naufragium per peccatum originale. Penitentia vero est secunda tabula ad inveniendam salutem post naufragium particolare per peccatum mortale post Baptismum commissum.

3034 Est duplex; Virtus, & Sacramentum. Penitentia virtus, est virtus, qua dolemus de peccatis commissis, quatenus sunt offensa Dei. Se est ipsa contrito. Penitentia Sacramentum, est Sacramentum reconciliationis hominis cum Deo ex peccatis commissis post baptismum, virtute clavium, seu absolutionis sacramentum.

3035 Est Sacramentum necessarium necessitate medii, & precepti, ex Tridentin. fest. 14, cap. 2, ita ut quis postquam mortale commiserit, salvari non posset, nisi per Sacramentum Penitentie in re, vel in voto, elicendo actum contritionis: vid. in pag. 5, Propos. 18, ab Alex. VIII. damn.

PARTES SACRAMENTI POENITENTIAE

3036 S unt materia, forma, & satisfactio: materia, & forma sunt partes essentiales; satisfactio integralis.

MATERIA

3037 E st duplex, remota, & proxima. Remota est peccatum, & est etiam duplex, necessaria, & sufficiens. Necessaria, est omne peccatum mortale post Baptismum commissum, non jam rite confessum, & abolitum. Sufficiens, est omne peccatum veniale, vel mortale, alias rite confessum, & abolitum v. n. 3048. Materia proxima, sunt tres actus penitentis: Cordis contrito, Oris confessio, & Operis satisfactio.

3038 Peccata dicuntur materia remota. 1. Quia sunt materia, supra quam cadit dolor, qui est materia proxima in ordine ad formam absolutionis, & Sacramentum. 2. Quia peccata sunt materia per formam absolutionis, & Sacramentum Penitentie removenda.

FOR.

3039 Peccata ante Baptismum commissa nec possunt, nec debent esse materia Sacramenti Penitentie; quia spectant ad forum Baptismi, ex Trident. fest. 14, cap. 1. Commisso vero in instanti Baptismi, sunt Sacramenti Penitentie materia; quia sunt peccata hominis baptizati.

3040 Peccata mortalia dubia, sive dubio positivo, sive negativo, de quo in num. 39, sunt necessario aprienda in confessione, Volpi de Panitent. resol. 145, num. 3. Diana part. 3. tract. 4. resol. 207, quia alias quis se exponeret periculo peccandi, & etrandi circa integratem confessionis; & ex Trident. fest. 14, cap. 5, confita sunt peccata, quorum conscientiam habemus; de dubiis autem conscientiam dubiam habemus, adeoque ea confiteri debemus.

3041 Hinc 1. qui dubitat, an commiserit peccatum mortale, vel an commissum sit mortale, aut veniale, tenetur illud confiteri. 2. Qui scit se peccare mortali, sed dubitet, an illud confessus sit, tenetur confiteri, quia constat de peccato, & de obligatione confitendi, & subiungit est, an sit ei factum; v. n. 47.

3042 Secus est dicendum de iudicio probabili; qui namque probabiliter iudicatur, se non peccare mortali, aut peccatum commissum jam confessum esse, non tenetur illud confiteri, licet aliquam formidinem de opposito habeat; sed potest illi iudicio probabili prudenter acquiescere, iuxta dicta à num. 59.

3043 Qui dubitat, an fecerit peccatum antea confessum ut certum, non tenetur iterum confiteri, ut dubium, etiam si certò inveniat se non fecisse.

3044 Qui integrè confessus est peccatum, de quo dubitabat, an esset mortale, vel veniale, si potest inveniat se mortale, non tenetur denud illud confiteri; quia jam integrè suum manifestavit peccatum, nec nova circumstantia explicanda occurrit. Nec est necessario ad confessionis valorem, quod penitens sciat determinare, peccatum confessum esse mortale, ut etiam de Confessore dicuntur: v. inst. de casi, resol.

3045 Qui confessus est peccatum dubium, si potest repetit certò aut probabiliter illud commissum, tenetur iterum illud ut certum fateri, Diana part. 3. tract. 4. resol. 91, quia peccatum est explicandum, ut est in conscientia penitentis, dictum autem peccatum nunc est in conscientia penitentis ut certum, quo pacto non sicut subiectum clavium, sed ut dubium: v. n. 3312.

3046 Leander vero de Panitent. tract. 5. dispu. 5, quiesc. 27, tenet partem negativam; quia penitens teneat a tali peccato directe absolucionis sub conditione implicita: Si est peccatum.

3047 Qui recordatur se peccare mortali in generis, at non in specie, tenetur confiteri peccatum mortale in generis; quia est materia sufficiens, in modo necessaria pro absolutione. Quando postea eius recordatur in specie, tenetur iterum in specie confiteri, quia tenetur confiteri speciem, & numerum peccatorum, quod non est factum in confessione priori.

3048 Ex his materiis necessaria, & sufficiens, de num. 3037, addi potest tercia materia remota, nempe materia necessaria, sed non sufficiens. Et sunt peccata mortalia dubia, que dicuntur materia necessaria, quae sunt necessaria aperienda; non sufficiens vero, quia sola sine additione materia certa non sufficiunt ad absolutionem absolutam.

3049 In casu aurem metaphysico, quod quis non haberet materiam certam præterit, quam adderet, tunc posset dari absolutionis conditionata; quia consultari saluti animæ penitentis, & simili vitatur interventio Sacramenti, ut in num. 3034.

3050 Qui mendacum in confessione dicit circa mortalium, peccat mortaliter; venialiter si circa venialia, aut circa ea, que confiteri non tenetur: v. idem, num. 2783.

3051 Unde qui scientes dubia confitetur pro certis, vel è contra, peccat mortaliter, nisi hoc faciat bona fide ut putans consultum, & securius se acculare, aut ita confundere esse.

3052 Item tenetis penitentis Confessario interroganti fateri alienius peccati consuetudinem; quia Confessarius, cum exerceat munus Judicis, habet jus ad coquendam causam, & dispositionem penitentis ex circumstantiis, ad providendum: v. in pag. 4. Propos. 58, ab Innoc. XI. damn.

VI De Panitentia, Cap. IV.

FORMA

FORMA ABSOLUTIONIS.

3053 S unt verba absolutionis: verba ad valorem Sacramenti necessaria, & sufficiens, sunt, Absolvo te à peccatis tuis: quia est tuus. Mendac. Absolvere, num. 6. Qui relinqueret: Ego, & in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: extra casum necessitatis, peccaret mortaliter. Preces autem tam ante quam post dictam formam adjungere, nec ad ipsius forme essentiam spectant, nec ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessitatis, ex Trid. fest. 19, cap. 3. v. num. 1026.

3054 Valida est (quamvis illicita) forma, si deatur aliis verbis, que tamen sensum non mutent formam ordinari, nec actuum iudicij. Ut: Ego tibi remitto, vel condono peccata tua: Tibi à me remittuntur peccata tua: Nos absolvimus te à peccatis tuis: Si ly Nos, denotat dignitatem petitionis singularis absolucionis, puta si sit Prelatus, fucus, si denotet plures personas. Clericus cap. 123, num. 6. & 7. ex Scoti in 5. dist. 4. quest. 4. & Diana part. 11. tract. 6. resol. 13. vid. num. 2951. & num. 3114.

Non est valida, si profiteretur verbis deprecativis, ut Absolvo te Deus, Oro Domus, ut te absolvam. Clericus cit. num. 9. ex Scoti cit. Quia Sacramentum Panitentie est institutum per modum iudicij, ubi sententia non profiteretur deprecando, sed jubendo: Et Christus non dixit: Pro quorum peccatis oraveritis: sed, Quorum peccata dimiseritis, dimittentur.

3055 Absolutor extra casum necessitatis debet esse absolutus; cadere autem debet supra materiam certam & determinatam. Unde supra peccatum dubium non potest sine facielegio dari absolutorio determinata; non enim dat potest sententia certa pro delicto dubio. Tunc autem curate debet Confessarius, ut penitentia addatur aliquod peccatum certum, etiam de aliis confessis: & tunc det absolucionem absolutam, & certam. Quid si penitens sit tam sanctus, ut nullum certum habeat, vel potius tam rudit, ut nullum certum dare sciat, tunc sub conditione, saltu mente retenta absolvatur. Sicut illa materia dati non potest absolucionis facile: v. num. 3049.

Absolutor sub conditione de præterito, aut praeferti, v. gr. Si doles absolvitur, est valida, quia conditio supponit posita, & certa; sed imprudens, nisi in casu necessitatis, quo penitens non valeat signa certa doloris praebere. At non est valida sub conditione de futuro, quia effectus Sacramenti, nempe gratia, non potest manere susensus, & pendens a contingent, si penitens sit dispositus. Clericus cit. num. 10. ex Diana part. 11. tract. 4. resol. 18.

Neque dat potest ad reincidentiam; quia peccata non sunt mala peccata, ut censure, sed mala culpe; ideo scilicet remissio non redemptio: v. num. 38.

3056 Absolutor a centuris potest dari sub conditione de futuro, sed quadam reincidentiam. Et dari potest tam verbis, quam scriptis; inquit etiam in viis, si absolvens id faciat auctoritate ordinaria; minime si virtute Jubilai, aut Bullæ cruciæ; tunc namque non datur nisi penitentibus. Ita Clericus citat. num. 14.

P er illa verba, Absolvo te ab omni vinculo excommunicationis, &c. ab solvitur penitentis ab omnibus censuris, tam in confessione expressis quam ab illis, quorum non recordatur, aut non habet notitiam, in quantum facultas Confessarii se extendit, & dummodum penitentis habeat intentionem satisfaciendi, si tale sit onus: Clericus cit. num. 16. & 17.

Formam absolutionis à centuris in foto exteriori affert Clericus cap. 123, num. 15, ut sequitur.

Quod absolvens juret de parento mandatis Ecclesiæ, vel de exequenda penitentia sibi injuncta; quod dicantur preces à Rituali Romano præscripte cum levi flagellatione humeri nudati ipsius penitentis: quamvis aliquando he clementer possint omitti, & sufficiat dicere: Ego absolvitur te à vinculo excommunicationis, quam ob talen causam incurristi, & restituo te Sacramentis Ecclesiæ, & Communione fidelium. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Coton, ubi supra num. 38.

3057 Sufficit atritio ob timorem gehennæ, aut purgatori, quia cum sit mala peccata Dei, quæ scilicet infliguntur à Deo auctore supernaturali ob peccata, cum timor & dolor est supernaturalis ex motivo supernaturali, ob rationes de num. 90. Et colligitur ex Trident. ibi relato, ubi dum dicit: Et quamvis sine Sacramento Panitentia per se ad justificationem perdere peccatorum negeat, tamen cum ad Dei gratiam in Sacramento Panitentia imperrandam disponit; non supponit

O 3 gratiam

gratiam justificationis in peccatore causatam, ac proinde non supponit contritionem, quia haec per se extra Sacramentum, & cum solo ejus voto illam causat: v. in pag. 5. Prop. 14. & 15. ab Alex. VIII. damn.

3065 Dices: Fides supernaturalis cum Sacramento Penitentiae in re, attritione seclusa, non sufficit ad justificationem: ergo attrito supernaturalis cum Sacramento in re, non sufficit ad justificationem.

Respond. Dispariatem esse; quia de fide est, & certum contra Lutherum, fidem non sufficere ad justificationem. Trident. fess. 6. can. 9. nec esse partem Sacramenti Penitentiae. Et licet non sit definitum, attritionem supernaturalis esse partem; certum tamen est, esse partem & materiam proximam, ex communione sensu Ecclesie; quod sufficit: v. n. 3064.

3066 Quid autem contritio perfecta hominem reconciliat Deo, & gratiam causer extra Sacramentum, cum solo ejus voto, habetur ex Trident. fess. 14. & 15. charitati namque perfecte promittit peccatorum remissio in Sacra Script. Prov. 8. Ego diligenter m. dligo. Zech. 1. Convertimini ad me, & ego converter ad vos. Luce 7. Remittunt et peccata multa, quipiam dilexit multum. Et 1. Petri 4. Charitas operit multitudinem peccatorum.

In Confessione autem non sufficit amor, sed requiritur dolor explicius; idque ex conceptu formalis penitentiae, que formaliter importat dispenitentiam de peccatis. Sufficit autem propositum virtuale, ex nu. 3072, quia etsi dolor peccatorum reconciliatus anima cum Deo, est incompensabilis cum proposito peccandi; unde includit virtualiter propositum de non peccando.

3067 Sufficit attritio ob turpitudinem peccati, ex Trident. cit. fess. 14. cap. 4.

Turpitudine autem peccati est duplex, una naturaliter cognita: talis est turpitudine immundicie, que est in peccato carnis. Et turpitudine vilitatis, & indignitatis apud homines, que est in peccato furti, &c. Et dolor ob talen turpitudinem non sufficit, quia est naturalis: v. in pag. 5. Propos. 9. ab Alex. VIII. damn.

Alia est turpitudine supernaturaliter cognita, seu per fidem; talis est turpitudine peccati aliqui a divinis perficiunt (que non sit Charitas) supernaturaliter cognita, seu per fidem; aut aliqui virtuti morali per legem divinam precepte, ut turpitudine inobedientie, ingratitudinis, &c. turpitudine contra iustitiam, castitatem, &c. & dolor ex tali turpitudine sufficit, quia est supernaturalis, seu ex motu supernaturali, nempe ob turpitudinem supernaturaliter cognitam. Scotus in 4. diff. 14. quest. 2. & 4. Mastr. Brancatus, & alii hic de Sac. Penit.

3068 Non sufficit dolor, quo quis dolet se non dolete peccatorum; quia hic non est dolor, sed carens doloris peccatorum. Cum hoc tamen dolore soleret regulariter esse conjunctus dolor de peccatis, quamvis penitens eum non cognoscat; & tunc est sufficiens.

3069 Qui scienter sine attitione absolvitur, & sacramentum committit, tenetur confessionem repetere, ex defectu materiei proxime.

3070 Sufficit unus actus doloris de omniis peccatis in genere, etiam oblitus. Debet autem esse efficax & universalis respetu omnium mortalium in confuso, & in genere.

Unde non sufficit dolor pure particularis, sed requiritur dolor, qui sit universalis sicut virtualiter, de omnibus peccatis commissis.

Dices: Potest dari Sacramentum Penitentiae validum, in quo tamen Confessio non sit de omnibus, sed pure particularis aliquis peccati, ut zonaris de peccatis oblitis, & in casibus, in quibus licita est dimidatio Confessionis: igitur potest dari Sacramentum Penitentiae validum, in quo tamen dolor non sit de omnibus, sed pure particularis aliquis peccati in istem casibus.

Respond. Negando consequentiam: disparias est, quia confessio omnium peccatorum revera, & absoluere commisorum, non est semper in nostra potestate, & humanitatis possibilis; nam humana conditio est subiecta obliuioni, modo & accidentibus, que impedit confitendum omnium, que memorie occurrant: dolor autem de omnibus peccatis commissis, in quovis casu, est humanitatis possibilis, & in nostra potestate, quia est actus spiritualis inerens, qui potest in instanti perfici, ex num. 3077.

Hinc Conc. Trid. fess. 14. cap. 5. loquendo de confessione, definit, nos solum teneri confitendi peccata omnia mortalia, que post diligens examen memoria occurunt. In cap. autem 4. ejusdem fess. loquendo de dolore, absoluto, & abfque recentia limitatione definir, quod contritio, que est primus actus penitentis, debet esse dolor de peccato commisso, & continere debet odium veteris vite, ac peccatorum detestationem: & quia peccata mortalia oblitia (si que sunt) sunt vere peccata commissa, dolor debet saltu virtualiter ad illa se extender, ita ut si quis dolebet de peccatis, quorum recordatur, & habebet animum expressum notandi dolore de mortalibus obliis, si que sunt, non habebet dolorem sufficientem ad valorem Sacramenti: quia non habebet dolorem verum, & reconciliativum: v. a. num. 3086.

Qui confitetur duo venialia tantum, & dolet solum de uno, v. gr. de mendacio, non de alio, v. gr. de suspicione, validè absolvitur, quia sicut peccatum illud, ut pote veniale, est solum materia sufficiens, non necessaria, ac proprie taceri poterat; ita potest, qui confitetur, de eo non dolere; & aliunde cum jam dolebat de uno, jam dat materiam remoran, & proximam, quantum sufficit ad valorem Sacramenti.

Secus est, si confitetur unum solum veniale, & de eo non dolere, committetur enim sacramentum ob gravem injuriam Sacramentum, quatenus efficit invalidum ex defectu partis essentialis, nempe materia proxima.

Item secus est dicendum de eo, qui confitetur duo mortalia, & de uno tantum dolere, non de alio, quia ex una parte, illud aliud est materia necessaria; adeoque ut sit valida absolutio, debet dati materia proxima, nempe dolor supra illud cadens: ex alia parte non potest remitti unum mortale sine alio.

3071 Qui tenetur conteri extra Sacramentum, non tenetur premittre peccatorum examen; sed sufficit, quod dolet in confuso,

3072 Pro valore Sacramenti, tam in attritione, quam in confessione ex Trid. citat. requiritur propositum de cetero non peccandi, alias non est dolor efficax; sufficit, quod propositum sit implicitum, & virtuale. Scot. in 4. diff. 14. quest. 4. & 5. Ad primam argumentum diff. 17. q. unic. in folio. principalium, & alibi: vide n. 3066. Leand. tr. 5. diff. 7. q. 22.

3073 Cum proposito sufficiente non peccandi stare potest iudicium probabile reincidentis; quia tale iudicium est actus naturalis intellectus, & non liber. Communis.

3074 Non requiritur dolor sensibilis, sed sufficit intellectus; quia est actus internus voluntatis, adeoque spiritualis.

3075 Talis dolor debet esse summus non intensivus, sed appetitivus: ita ut dolor de peccatis sit supra omnia detectabilita, nempe supra omnia mala peccata, etiam aeternas; unde debet magis detectari peccatum, quam quodlibet aliud malum.

3076 Hinc dolor summus intensivus est ille, qui dicitur sumpus quad intensivum, & graduationem: Dolor summus appetitivus est ille, quo quis dolet, paras potius omnia bona creata relinquent, & omnia mala peccata, quam Deum offendere. Unde regulariter sit, ut dolor mali temporalis, puta amissio bonorum, mortis parentis, &c. sit major intensivus dolor peccati; hic autem sit illi major, in domum summus appetitivus, in quantum dolor mali temporalis est major secundum graduationem qualitatibus doloris, in qua graduatione constitutus intensivus dolor: cum quo adhuc sit, quod dolor de peccato sit summus appetitivus, in quantum ita dolet de peccato, ut sit promptus, quod si ei datur opere eligendi, potius habere omnia mala peccata, quam peccates; & hoc pacte dolor dicitur summus in precio, non in intensione.

3077 Non est autem opus, nec expedit, ut fiat collatio explicita cum omnibus aliis malis; sed sufficit, quod implicite proponatur detectio peccati supra omnia detectabilita in confuso; unde actus contritionis, aut attritionis, potest fieri in instanti, aut brevissimo tempore, quia est actus internus spiritualis.

3078 Ad valorem Sacramenti non sufficit dolor, qui abolitionem sequitur; alias confessio non est accusatio, sed simplex peccatorum narratio. Non debet tamen necessarii precedere, sed sufficit, ut eliciatur in ipsom

someter confessionis actu, vel facta confessione ante abolitionem; quia bene salvatur, quod confessio si accusatio, & quod cum dolore abolitioni subjiciatur.

3079 Non est autem necesse, quod dolor, seu attritio, sit immediata ante abolitionem, vel confessionem; sed sufficit, si quis feret examinans conscientiam, actum doloris elicere; hic quidem si manet ad confessionem accederet fine nova actu doloris, confessio est validia. D. Thom. & Leander, tr. 5. diff. 7. q. 6. Joseph. de Aug. de penit. n. 22. habet: Sufficit, quod attritio sit ante, quando homo habuit voluntatem confitendi, & examinandi conscientiam, & munquam retrahavit saltem alium, & universaliter, quiescere atritio praecepsit, & fuit ordinata ad hoc Sacramentum, & virtualiter potest intelligi permanere usque ad abolitionem: v. n. 3118.

3080 Qui paulo ante confessus, & absolitus, iterum confitetur aliquod peccatum, quod excederat de mente, de quo ante explicita, & formaliter non dolet, non indiget novo dolore; sed in virtute prioris doloris virtualiter, & moraliter permanentis, potest absolvit Leand. cit. quest. 5. Diana part. 3. tr. 3. r. 50. & 51. quia prior dolor, ut pote, qui fuit virtualiter extensus ad peccata oblitia, ita valet ac si esset novus dolor de multis peccatis oblitis. Eadem ratione (ut etiam praxis docet) potest moribus proper periculum instantis mortis absolvit auditu tantum uno, vel altero peccato & poena, si superest mearat, auditus reliquis, secundum oblitum ab illis ex vi prioris doloris moraliter permanentis: vide tom. 3. num. 287.

Qui igitur ante confessus, reconciliatur confitendo peccatum oblitum, licet novum faciat Sacramentum, non tenetur novum dolorem elicere, nisi novum peccatum instantis mortis absolvit auditu tantum uno, vel altero peccato & poena, si superest mearat, auditus reliquis odii, eliciat actuonem doloris tantum de peccato furti, ex peculiari motivo, & speciali turpitudine illius peccati in specie, illudque confitetur: sed in ea causa Sacramentum est validum, & informe; ergo &c. Minor probatur: est validum; quia jam adiuncte omnes partes essentialis, iam namque adegit sufficiens dolor; quia ex Trident. non tenetur quis confiterti, nisi peccata, quae memoria occurunt; nec tenetur elicere dolorem, nisi de peccatis, quae pariter memoria occurunt. Est autem informe, nempe sine effectu gratiae, quia in causa peccati odii oblitum non est remissum, non quidem directe, ut est certum: neque indirecte ex vi abolitionis peccati furti confitendi, quia nullum peccatum remitti potest nisi dolere formaliter, aut saltem virtualiter supra ipsum cadente; in ea autem, nullo pacto caderet simul illud dolor, non formaliter, ut supponitur, nec virtualiter; quoniam dolor de peccato furti, cum supponatur habitus ex motivo peculiariter, & speciali turpitudine peccati furti, non potest virtualiter extendi ad peccatum odii diversa ratione, & specie; quia non potest comprehendere sub illa speciali turpitudine. Ex quo sit, quod neque efficit remissum peccatum furti confitendum; nam (ut est certum) unum peccatum non potest remitti sine alio, & consequenter dari potest Sacramentum Penitentiae validum, & informe. Hic est causus validior, qui a recentioribus oppositae sententiae affertur.

3081 Au. Sacramentum Penitentiae posse esse validum, & informe.

Q U O D I U M U N I A N I A C O N T R O V E R S Y A B I T U S , que inter scholasticos excepit, fas sit mihi, ut paulisper formam scholastica utar.

Scendum est igitur, Sacramentum Penitentiae dici validum, quando constat omnibus suis partibus essentialibus cum intentione ministri, informe vero, non quia caret forma essentiali, sic enim dicitur invalidum, sed quia caret effectu gratiae, quae est forma sanctificans animam. Hoc premisso,

3082 Dico implicare Sacramentum Penitentiae validum quoad essentiali, & informe quoad effectum gratiae. Est Scoti in 4. diff. 1. quest. 5. & 6. Contra istam opinionem in fine. Contra D. Thomam.

Probatur 1. Sacramentum Penitentiae validum, est Sacramentum verum, & perfectum, confitit scilicet omnibus suis partibus essentialibus cum intentione ministri; sed implicat, quod Sacramentum Penitentiae sit verum, & perfectum Sacramentum, & non cauter gratiam, ergo implicat, quod sit validum, & informe: minor patet, quia Sacramentum cauter gratiam ex institutione Christi, & acceptatione ac promissione Dei, qui est infallibilis veritas.

3083 Confirmatur: Sacramentum includens omnes partes essentialis cum intentione ministri, est verum signum efficacis praedicium gratiae; sed implicat verum signum efficacis practicum gratiae, fine signatum, nempe sine gratia.

3084 Probatur 2. Nullus potest assignari casus, in quo Sacramentum Penitentiae sit validum quoad essentiali, & informe quoad effectum; ergo &c. Antecedens probatur ex solutione precipuorum fundamentorum partis adverse.

Examen Ecclesiast.

3085 Dices 2. Sacramentum Baptismi potest esse validum, & informe ob defectum dispositionis suscipiens; ergo Sacramentum Penitentiae potest esse validum, & informe ob defectum dispositionis, nempe doloris penitentis; Antecedens probatur de adulterio sicut accedit ad Baptismum, scilicet, sine dolore, & fide; hic namque recipit Baptismum validum quoad essentiam, & non gratiam, quam tamen recipit recedente fictione ex vi Baptismi praeteriti.

3086 Resp. Hanc dispatitatem esse inter Sacramentum Penitentiae, & inter alia Sacraenta, impietitia characterem, ut sunt Baptismus, Ordo, & Confirmatio, quod ista non includunt dispositionem suscipiens, ut partem essentialiam, partes enim essentialiales Baptismi sunt materia, & forma, nempe aqua, seu ablutor, & verba. Sacerdotis cum eius intentione; & sic pariter de Ordine, & Confirmatione; adeoque cum stare possit, quod habeant omnes partes essentialis ad validitatem requiri, & quod non habeant dispositiones necessarias ad fructum gratiae, stare potest, quod sunt valida, & informa. In Sacramentum autem Penitentiae, dispositio, nempe dolor, est pars essentialis, est enim materia proxima; adeoque implicat, quod sit informe ex defectu dispositionis, & quod sit validum: v. num. 2997.

3086 Dices 2. Sacramentum Penitentiae posse esse validum ex defectu doloris extensivae, hoc pacto: potest dari casus, quod quis habens tantum duo peccata mortalia dispara, v. gr. furti, & odii, invincibiliter oblitus odii, eliciat actuonem doloris tantum de peccato furti, ex peculiari motivo, & speciali turpitudine illius peccati in specie, illudque confitetur: sed in ea causa Sacramentum est validum, & informe; ergo &c. Minor probatur: est validum; quia jam adiuncte omnes partes essentialis, jam namque adegit sufficiens dolor; quia ex Trident. non tenetur quis confiterti, nisi peccata, quae memoria occurunt; nec tenetur elicere dolorem, nisi de peccatis, quae pariter memoria occurunt. Est autem informe, nempe sine effectu gratiae, quia in causa peccati odii oblitum non est remissum, non quidem directe, ut est certum, unum peccatum non potest remitti sine alio, & consequenter dari potest Sacramentum Penitentiae validum, & informe. Hic est causus validior, qui a recentioribus oppositae sententiae affertur.

3087 Resp. Admisso casu, negando minorem; quia peccatum odii, ut invincibiliter oblitum, est indirecte abolutum; dolor namque formalis de peccato furti virtualiter extendit ad peccatum odii oblitum; quatenus supponatur sufficiens diligentia adhibita in conscientia examine, & confitetur ille talis promptus ad eliciendum actum doloris, etiam circa peccatum odii oblitum, si menti occurret; talis enim virtualis extensio doloris specialiter consistit in ea promptitudine de eo dolenti, quando menti occurret.

3088 Et licet motu doloris formalis furti sit proprius turpitudine in specie, hoc non impedit, quin etiam dolor possit ad aliud peccatum oblitum virtualiter extendi, saltem ratione turpitudinis generica, quatenus peccatum est, & offensa Dei; eo ipso enim, quod dolet de specifica, dolor de genericis; nam non potest dolere ratione specifica, non curando de genericis; qui autem dolet de peccato, ut sic, & de offensa Dei; ut sic, dolet virtualiter de quolibet peccato invincibiliter oblitio; quia quidlibet sub ea ratione comprehenditur.

3089 Hac autem virtuali extensione doloris deficiens, quatenus ille talis allat promittitudo non habet, nec de ratione genericis peccati & offensis curaret, deficeret quidem forma gratiae, sed simili deficeret Sacramenti validitas; quia deficeret dolor sufficiens ad valorem, esto ob invincibilem ignorantiam non peccaret; & sic deficeret materia proxima necessaria, quae est dolor reconciliativus cum Deo, qui saltem implicat, &

O 4 virtua-

virtualiter detestationem omnium mortaliuum, etiam inculpabiliter oblitorum, includit.

3090 Confirmatur 1. Iste talis, vel ita doleret de peccato fumi, ut dolor esset reconciliatus cum Deo, ut scilicet iste talis intenderet se reconciliare cum Deo, medio Sacramento, vel non? si secundum, Sacramentum esset quidem informe, sed invalidum ob defectum materiae necessarie: si primum, Sacramentum esset non solum validum, sed etiam formatum gratia, qua talis dolor reconciliatus cum Deo, conquit implicite & virtualiter detestationem omnium mortaliuum, sicut liquet de actu perfecte charitatis, qui virtualiter continet detestationem omnium peccatorum mortaliuum, quamvis homo coram non recordetur; quia actus ille cum affectu ad mortale peccatum stare non potest: ita universaliter omnis amor efficax alieuius boni continet virtualiter, & implicite detestationem mali contrariae; sic pariter est de dolore reconciliativo cum Deo secundum.

3091 Confirmatur 2. Nisi offendens efficaciter detestetur offendam amico illatam, & habeat firmum propositum cum amplius non offendendi; non potest dici, quod habeat verum & sincerum animum se reconciliandi cum amico, sed simulatum, & sicutum: ergo dolor reconciliatus peccatoris cum Deo, includere debet efficaciter detestationem de offendis commissis; & firmum propositum cum amplius non offendendi; sed dolor sic detestatius virtualiter, se extendit ad omnem offendam factam: ergo implicat esse dolorem reconciliativum, & ad omnia peccata, etiam obliterat, non se extenderet.

3092 Quod dolor debet esse reconciliatus, constat; quia quicquid procedit suppositio inimicitia hominis cum Deo, & de peccatis mortalibus non iam confessis, nec rite absolvitis; minimè de venialibus, quia venialis sunt materia sufficiens, non necessaria, ita ut si quis confiteretur unum sive alio etiam advertenter, adhuc vi Sacramenti haberet effectum augmenti gratiae.

3093 Ex his conditionibus sole tres sunt necessariae ad Sacramentum valorem, nempe fidelitas, integritas, & dolor: videlicet 3040. & 3050.

2 Humilis, sine audacia, aut facienda.

3 Pura, cum animi puritate, & intentione consequendi finem Sacramenti, non ob vanam gloriam, &c.

4 Fidelis, referens certa pro certis, dubia pro dubiis, sine mendacio.

5 Frequens, ut frequenter quis confiteatur.

6 Nuda, non palliata coloribus, sed clara & distincte peccata explicitur sine diminutione, aut equivocatione.

7 Discreta, ut peccata verbis honestis explicitur, & probus Confessorius eligatur.

8 Libens, ut fiat sponte, non coacte.

9 Veracula, cum pudore.

10 Integra, requiritur enim integritas materialis, videlicet, ut omnia mortalia, quae memoria occursum non iam confessa, eorumque numeri, & circumstantiae, quae speciem mutant, aperiatur; ex Trident. sess. 14. cap. 5.

11 Secreta, ut non fiat coram aliis, nisi urgente necessitate, ut infra de diminutione: v. n. 2912. & 3154.

12 Lacrymabilis, cum dolore saltanti interiori.

13 Accelerata, ut commississimo peccato, confessio non diu differatur. Commisso gravi peccato, praesertim carnis, non debet quidem quis diu confessionem diffire, ne labatur in peccato; sed indecens est, si statim ad Sacramentum accedit, nisi necessitas urgeat; debet enim prius, placata sensus rebellionis, se disponere per cognitionem, & dolorem patrari delicti, ut sic quantumcum cum debita reverentia Sacramentum suscipiat.

14 Fortis, cum animi constantia, ne ob pudorem, aut timorem, aliquod peccatum mortale omittat.

15 Accusans, ut fiat per modum accusationis sine excusatione.

16 Parere parata, videlicet cum animo penitentiam implendit, & Confessorii consilii standi.

3094 Ex his conditionibus sole tres sunt necessariae ad Sacramentum valorem, nempe fidelitas, integritas, & dolor: vid. num. 3040. & 3050.

EXAMEN.

3097 Pro integritate materiali est necesse, ut praemittatur examen sufficiens. Diligentia in

examine non debet esse summa, & scrupulosa, sed mediocris, & humana, qualiter vir prudens in arduis negotiis adhuc, etiam si pater major & nova diligenter se plura repertur, Scotus in 4. dist. 17. quest. unic. lxx. M. disp. 9. ques. unic. lxx. B.

3098 Ad tollendos scrupulos notanda est doctrina Sancti in felicis dist. 4. num. 18. quod post mediocrem inclinationem naturalis ad illud, & tunc Sacramentum, & erit validum, & formatum gratia; quia potest stare validitas Sacramenti Penitentiae, & effectus gratiae cum inclinatione ad aliquod peccatum, immo, cum probabili previsione reincidentia; quia hi sunt actus naturales, primus appetitus, sensiti, secundus intellectus. Vel intelligitur voluntas peccandi illo peccato, & sic utique Sacramentum est informe; est tamen invalidum ob defectum materie necessarie, nempe doloris efficacis reconciliativi.

3099 Hanc autem doctrinam Sancti ampleriter loquendo de confessionibus antiquis, & in vita praeterita actis, arque etiam in confessionibus generalibus; quia alias utique gravis perturbatio, & confusio mentis potest oriiri, quam Deus nos vult; minime in confessionibus ordinatis, & regulariter; licet enim post dictam diligentiam non sit de anteacta vita cogitandum, regulariter tamen loquendo, si aliquod peccatum occurrat; quod quis prudenter, & non scrupulose dubitat non esse confessum, & maxime, quod certe scit se non esse confessum, tenetur illud confiteri, quia hoc secundum est certe cognitum aut oblitum, & nos tenemur in confessione sequenti exprimere peccata ob quamcumque causam oblitera; quia cum fuerit absolute indirexisse, sunt subscienda clavibus dicitur.

In dubio autem de confessionibus antiquis, aut generalibus, potest quis prudenter probabiliter judicare, se illud esse confessum, quia longa distantia temporis, aut multitudine illa materie non permitit distinctionem memoriam. Hac adhibita limitatione, laude digna est Sancti doctrina: vide in pag. 2. Proposit. 11. ab Alexandr. Septimo dama.

3100 Praefata autem diligentia non debet esse eadem in omnibus, sed major, vel minor considerata distan-

tia inter unam, & alias confessionem, & penitentis conditio, nempe ejus intelligentia, & conscientia; nam longe minor requiritur in personis timoratis, & qui frequenter confitentur, ut Sacerdotes; hi namque iactu oculi intellectu supra diem præteritam, faciliter peccata, si quae sunt, reperiunt. Et timorati, si in aliquod mortale occidunt, haud melius quam ejus recordantur, quia ab eo tunc, quo peccant, solet eos mordere, & affligere conscientia peccati.

3101 In examine magna uti debet Confessarius prudenter; si enim ipse si doctus, & ad eum accedat pro confessione, ponit res ruditane, sine sufficienti examine, melius est illum interrogare, & juvare; ut numerum, & speciem peccatorum declarat, quam dimittere ut diligenter se examinerit; quia verisimiliter creditur id illi fore minus utile, & melius peccata declaraturum melius Confessarius interrogacionibus, quam si ipse per conscientiam discutatur.

3102 Idem sapienter potest in confessionibus plurimorum annorum, si penitentis virtus deditus, nesciat quod se vertere, & unde incipere.

3103 Non tenetur quis cuiusvis memoria peccata scribere, ne memoria excidant; quia præceptum est de apertis peccatis, quae sunt in memoria.

3104 Viri docti interrogari non solent, quia prudenter creditor eos reperire, quidquid oportet.

INTEGRITAS CONFESSIONIS

3105 Est duplex, materialis, & formalis; Materialis habetur, quando penitentis omnia peccata mortalia secundum speciem, & numerum, prout memoriae occurunt confiterit, ita ut nullum eorum remaneat aperiendum: v. n. 3142. Formalis est, quando penitentis omnia peccata mortalia, prout memoriae occurunt, confiterit, quantum hic & nunc potest, ac tenetur, licet aliquod ex necessitate aut impedimento omitatur, cum voluntate illud potest aperiendi, necessitate, aut impedimento cessante. Sapienter quis ab integritate materiali excusat: ut infra ann. 3113, nunquam vero ab integritate formalis: ut in mer. 3070. vid. tom. 3. à num. 278. ad 292.

3106 Si quis habens mortalia, & venialia, prius confiteatur uni mortalia, potest alteri, apud quem bonum opinionem conservavit, nimirum penitentem, qui complices ignorat, non adit, & non possit aliter peccatum, vel circumstantiam explicare, quia præceptum de servanda fama proximi, cum iure divini naturalis, fundatum in illo principio: Quod tibi non vis, alteri ne feciris, magis ingerit, quam præceptum de integritate materiali confessionis, cum sit ius divini positivi.

3107 Respondit negativè, nimirum penitentem non debet illud peccatum tacere, sed confiteri, si alius Confessorius, qui complices ignorat, non adit, & non possit aliter peccatum, vel circumstantiam explicare, quia complices manifestiter, Scorus in 4. dist. 2. pag. 227. num. 13. quia venialis non sunt materia necessaria: Et mortalia respectu posterioris Confessarii, cum supponatur rite confessa, & absoluta à priori, pariter non sunt materia necessaria.

3108 Moribundus, seu in periculo mortis confitentur, qui loquuntur amitti, absoluere debet absolviri, si natus, aut signo aliquo confessionem petat, vel dolorem de peccatis ostendat; quia per tale signum dat materiam sufficientem, nempe peccata in genere. Idem dic, si ea signa in absentia Confessarii dederit, & postea ab aliis illi renunciatur.

3109 Si moribundus nullum signum dederit, aut dare potest, non esse absolvendum, tenent Diana part. 3. tract. 8. resol. 8. tract. 6. resol. 20. Bufeumb. & alii: quia nulla est data materia, nec explicita, nec implicita, per aliquod signum sensibile. Nec Judex potest date sententiam reo, nisi accusatio explicita, aut per signa sensibilia precedat.

Dico tamen esse absolvendum sub conditione, si prius probet, & Christiane vixit, & Sacramenta frequentaverit, Leander de Panitz. tr. 5. d. 5. ques. 46. Tambur. Volpi resol. 149. num. 17. & quælibet aliis. 1. Quia de hujusmodi viro probo in articulo mortis constituto, prudenter dubitari potest, an prius confessionem petierit & non fuerit auditor, aut aliquod signum externum dederit, quod non fuerit viuum; inquit dubitari potest, an etiam de facto aliquod signum externum det, quod propter ejus virium imbecillitatem non videatur.

2 Quia ad recipienda Sacraenta Eucaristia, & Extrema Unctionis in articulo mortis, sufficit, quod per vitam Christianam, quam quis duxit, implicite ostenderit voluntatem ea recipiendi in articulo mortis.

3 Quia in dubio, aut opinionibus circa necessaria ad salutem, tunc pars est amplectenda, ut patet ex num. 77. sed in casu agitur de re necessaria ad salutem,

& adeo dubium, aut opinio pro utraque parte: igitur tunc pars est eligenda, qualis est pars affirmativa. Eo maxime quia omne cessat periculum irreverentie Sacramenti, & sacrilegii, dum absolutio sub conditione datur.

Ideo hanc opinionem (ut refert Diana p. 3. citat.) amplectus est in praxi Clemens VIII. qui videns quemdam est Fabrica. S. Petri cadentem ex remoto loco, datum absolument sub conditione dedit, dicens: Si es capax, ego te absolvio à peccatis tuis.

3109 Hac occasione Clericatus cap. 123. num. 4. causum proponit, qui sequitur.

Quid dicendum, si quis petat Confessionem in articulo mortis, & ibi non adit, nisi Sacerdos mutus; an talis Sacerdos audiens peccata possit absolvire natus, vel scribendo in pagina: Ego te absolvio? Resp. Doctores in hoc casu timide confitentes, ut sic data absoluto si forma valida Sacramenti non certum est, cam consistere in verbis. Poterit stante casu extreme necessitatis, docent, melius esse, ut sic mutus Sacerdos absolvat; quam ut omnino tetrahaz; nam scit moribundus, qui supponit dolere de peccatis, potest absolviri, quamvis signa expressa non dederit, sic videtur non reprobadis talis absolutionis. Diana part. 11. tract. 6. resol. 14. Coton. ubi sup. num. 2. & 3.

QUE RERUM.

3110 An, si quis non possit peccatum aliquod mortale, aut circumstantiam confiteri, sine manifestacione complicitis possit, aut debet illud sacre non alio imminentie damno, nisi sola noritia & infamia apud Confessarii?

Firmant, quod alii peccatis confessis, debet illud tacere, cum proposito illud postea aperienda capta opportunitate alterius Confessarii; Diana cap. 1. tract. 7. resol. 49. Volpi resol. 150. num. 7. & alii plures: quia præceptum de servanda fama proximi, cum iure divini naturalis, fundatum in illo principio: Quod tibi non vis, alteri ne feciris, magis ingerit, quam præceptum de integritate materiali confessionis, cum sit ius divini positivi.

3111 Respondit negativè, nimirum penitentem non debet illud peccatum tacere, sed confiteri, si alius Confessorius, qui complices ignorat, non adit, & non possit aliter peccatum, vel circumstantiam explicare, quia complices manifestiter, Scorus in 4. dist. 2. pag. 227. num. 13. quia venialis non sunt materia necessaria: Et mortalia respectu posterioris Confessarii, cum supponatur rite confessa, & absoluta à priori, pariter non sunt materia necessaria.

3112 Probatur; Præceptum Christi de integritate materiali confessionis obligat penitentem ad manifestanda propria peccata, & subeundam apud Confessarium infamiam complicitis, si que sit; ergo a fortiori obligat ad eadem manifestanda, & subeundam apud Confessarium infamiam complicitis, si que sit. Sequitur ex disparitate, quin complices manifestiter, Scorus in 4. dist. 2. pag. 227. num. 13. quia venialis non sunt materia necessaria: Et mortalia respectu posterioris Confessarii, cum supponatur rite confessa, & absoluta à priori, pariter non sunt materia necessaria.

3113 Ceterum nullam infamiam adesse offenditur ad hominem. Ex Diana part. 3. cit. & tr. 5. resol. 2. non infamam proximum, nec peccatum mortaler, qui adulterium fecerit uxoris communica viri taciturno per modum consultacionis, aut injuriam ab alio sibi illatam ad lenientem dolorem; ergo non infamatur complicitem, nec peccat, qui proprium peccatum sine manifestacione complicitis confiteri non valens, illud communicabit Confessarii per modum confessionis sacramentalis, & ad vitam anime obtinendam. Sequitur à fortiori, quia amicus ligatur sigillo naturali, Confessarius sacramentali: vide num. 2750. & 2759.

3114 Dicitur de dimidiatione confessionis.

3115 Usus regente gravi necessitate, potest licet dimidiari Confessio, tam a Sacerdotio in ordine ad celebrandum, quam a laico in ordine ad communicandum, ob rationem de num. 284. in tom. 3. Hec autem necessitas, seu causa ab integritate materiali expulsans, non debet esse qualcumque, ob rationem de

num. 285. ad 289. tom. 3. sed sola impotensia physica, aut moralis, ita ut ex una parte urgeat necessitas celebrandi, aut communicandi, & ex alia adest impotensia confitendi.

IMPOTENTIA PHYSICA

3114 **H**abetur. 1. Si imminet periculum mortis, & patiens non habeat tempus confitendi omnia. 2. Si imminet multitudine moribundorum, ut tempore pestis, naufragii, subiti prælii, incendiis. Imo in his casibus possunt omnes simul dicto uno peccato, quod minis infamia, vel secundum alios (si aliter fieri non possit) dicendo in genere, se esse peccatores, absolviri per haec verba: *Ego vos absolvio*, &c.

3115 Vir ignotus idiomatis non habens copiam Confessarii, qui illum intelligat, potest dimidire confessionem, non solum instanti precepto Divino, sed etiam Ecclesiastico; quia in eo casu facit, quod moraliter potest. Idem deinde, aut valde balbutientis lingue, qui signis confitetur, quomodo possint: ita Leander de *Sacramentum Panitem*, quest. 56. Diana part. 3. tract. 4. refol. 131. vide num. 2912.

IMPOTENTIA MORALIS

3116 **H**abetur, quando non leviter, sed prudenter timetur grave damnum corporale, vel spirituale, proprium, vel alienum, ut in tom. 3. n. 284. & 289.

3117 In his casibus licita est dimidatio confessio- nis non solum in articulo mortis, & quando obligat preceptum divinum, aut Ecclesiasticum confitendi; sed etiam quando non obligat, si non brevi, sed longo tempore est differenda confessio; quia diu privari fructu hujus Sacramentum, est notabile damnum: ita Leander, Diana, & ali.

3118 Circa peccata, que tacet, non requiratur con- fessio, sed sufficiat attritus, & propositum confitendi illa cessante periculo, seu impotensia; quia per Sacra- mentum jam ab illis indirecte absolvitur: v. tom. 3. n. 288.

3119 Non licet dimidiare confessionem ratione magni concursus penitentis, & sic dimidiat confessio- nes absolventes, quia qui habet necessitatem Confessarii validè longe, potest, & debet ad aliam diem ex- peditorum remitti. Tunc quia id cederet in scandalo, & animarum periclio; nam perdit possent diem magni concursus eligere, ut sic dimidiat confi- tientur, & absolvantur, quando materia exposceretur specialem Confessarii curam, & medicinam, quam ob penitentiam multitudinem adhibere non valeret.

3120 Si autem occurrat necessitas confessio ad- longa, ut tunc perfici non possit, & ex alia parte non possit ille sine scandalo, danno, aut infamia, Missam, seu Communione omittere; tunc potest ille cum sola contritione, & voto confessio celebrari, aut com- municari; vel si prudenter timerit conditionem sibi dif- ficiem, potest attitus confiteri dimidiat, Diana part. 5. tract. 3. refol. 75. tract. 13. refol. 53. Similiter quando Parochus defensio Eucharistiam ad inservium, audiens brevem reconciliationem, advertit eum teneri ad longam Confessionem, quam sine scandalo & infamia tunc proleque non potest, potest dimidiat confessio absolvire, communicare, & redire ad Confessionem: vide in pag. 5. *Proposit. 59. ab Innoc. XI. damn.*

G A S U S

3121 **S**acerdos, aut laicus habens cum non refer- vatis casum reservatum, si urgeat necessitas celebrandi, aut communicandi, & solum adest Confessarius valens à non reservatis absolvire, probabilis mihi est, quod debet confiteri inferiori, tam non re- servata, quam reservata; quia praecipuum de premi- tenda Confessione obligat ad integrum, nedium forma- litate, sed etiam materialiter; à qua integritate mate- riali solum excusat necessitas cadens supra ipsam dimi- diationem, non supra celebrationem, ut est in casu;

dammum namque, aut infamia non timetur ex Con- fessione reservati, sed ex omissione celebrationis. Et sic absolvitur ab omnibus peccatis, directe à non re- servatis, indirecte à reservato, & non dimidiat Confessio, Volpi ref. 63. num. 11. vid. à num. 3358.

3122 Peccatum dicitur *directe* absolviri, quatenus aperit Confessario habenti legitimam potestatem in illud, qui proinde illud directe absolvit: *indirecte*, quatenus absolvitur ratione concomitantia cum pecca- to directe absolvito: quod duplicit contingeret potest.

1. In peccatis oblitis, quia, quando quis confite- tur, dicuntur absolviri directe, ex vi absolutionis direc- te data supra peccata confessi, in quantum non po- tent remitti unum peccatum sine alio, sed gratia omni- es expellit.

2. Quando quis urgente necessitate celebriandi, aut communicandi, confiterit Confessario inferiori plura peccata, quorum alia sunt reservata, alia non reservata; tunc à reservatis absolvitur, non directe, quia ea non cadunt sub potestate Confessarii; sed indirecte ex vi absolutionis directe data supra non reservata, cum onere, ut postea accedit ad Superiorum, aut Confessarii, ut ab eo absolvatur à reservatis directe; cui foliū sufficit, ut confiteratur ipsa reservata, minimè alia, quia ab aliis iam fuit directe absolutus.

3123 Si autem casui sit annexa excommunicatio reservata, tunc Confessarius inferior potest peniten- tem absolvire directe à peccatis non reservatis, & indirecte à reservatis; at non potest absolvire à censura reservata; absolvit enim à censura est distincta ab absolutione à peccatis, unde ille à peccatis absolutus, remanet censura ligatus: quo non obstante, potest conser- viri ut supra cum inferiori, & inde à peccatis abso- luti licet celebrare, aut communicare, Diana part. 3. tract. 4. refol. 104. part. 5. tract. 13. refol. 101. quia iste est recte dispositus, nam absolvit à peccatis, & in- fuso gratia potest per accidens haberi remanente cen- sura, quoniam gratia non est incompossibilis cum cen- sura: qui casus contingit, si penitentis oblitus censura reservata confiteratur, & à Confessario inferiori cen- sura inficio, aut ignaro absolvitur: ita patiter evenit scilicet in casu urgentis necessitatis celebriandi, aut communicandi, quia praecipuum Ecclesiasticum cen- suram imponens non obligat cum tanto detimento.

3124 Debet tamen Confessarius in casu necessitatis penitentem censura reservata ligatum à peccatis absolvens, curare ut antequam absolvatur, permittat pro- missionem de comparando coram Superiori per se, aut per alium quamprimum potest, de stando manda- tio Ecclesie, & de satisfacienda parte, si censura est ob casum, quo sicut latro pars; quod si potest ex sua culpa non se presentet, aut compareat, tunc nova ne- cessitate celebrare, aut communicandi urgente, major cautio est exigenda, puta juramentum, si perimax fit in non comparando, est ei neganda absolvitio, ut alii, quorum emendatio desperatur, Diana part. 5. citata.

3125 Denique, si Sacerdos celebraturus, & laicus communicaturus habeat solum casum reservatum, tunc necesse est, ut sibi consulat, & evadat in gratia per contritionem, & si communicaret, aut celebret, Con- fessione non præmissa, quia tale reservatum nullo modo potest absolviri à Confessario inferiori; non directe, quia non cadit sub potestate legitima Confessarii; nec indirecte, quia non supponit aliud peccatum non reservatum ex vi absolutionis, cujus per concomitantia absolvatur, Volpi cit. vid. num. 3360.

3126 Idem etiam venit dicendum extra casum ne- cessitatis communicandi, si Confessarius ignorat penitentem de casu reservato, quem esse reservatum ignorat, sine legitima facultate absolvat, tunc namque, si penitentis non subjicit Confessario inferiori nisi peccatum reservatum, non remanet in re absolvitus ex de- fectu jurisdictionis Confessarii, licet bona fides eum à sacrilegio excusat, si communicaret, si vero unum cum reservato subjicit, Confessario aliud peccatum non re- servatum, tunc quidem remanet ab omnibus absolu- tis, directe à non reservato, indirecte à reservato, cum onere tamen accedendi ad Superiorum pro refer- vato, superveniente notitia, quod Confessarius prior non habebat facultatem super illo.

DE CIRCUMSTANTIIS PECCATORUM.

3127 Circumstantia, est accidentis alteri humano ad- jacens. Circumstantie sunt septem.

Quis, Quid, Ubi, Quibus auxiliis, Cur, Quomodo, Quando,

Quae sunt necessaria in Confessione aperiende, si mutent speciem.

Q U I S

3128 Significat qualitatim peccantis, verbi grat. in peccato formationis, an sit conjugatus, vo- to castitatis ligatus, &c.

3129 Religiosus profetus non tenet exprimere circumstantias Religiosi, sed voti etiam si sit Sacerdos; quia sola virtus castitatis, & Religiosi, tam à statu Religioso, quam ab utroque voto intenditur. Nec explicare tenet circumstantiam voti solemnis, quia votum solleme, & simplex, non variant speciem, sed different accidentaliter secundum magis, & minis, Pa- triter mulier basens tem cum Religioso Sacerdoce, sufficit, si dicat: *Habui rem cum basente votum castitatis*. Diana part. 3. tract. 3. refol. 67.

3130 Conjugatus habens rem cum conjugata, tene- tur utriusque statum exprimere; quia habetur in eo actu duplex malitia, & iniustitia, que licet sit eiusdem speciei, & contra eandem virtutem, est tamen explicanda, ut explicetur peccatum in individuali, quod factum est, quod alias non explicetur. Tunc quia frangit fidem, & cooperari, ut alter frangat fidem, sunt di- verse speciei. Idem dic si uterque sit ligatus voto ca- stitatis: v. num. 2141. & 533.

Subtilis injuria afficiens, aut percussio superiori, non sufficit, si dicat se percussisse, &c. Religiosum, sed debet circumstantiam superioris aperiendi; quia addit malitiam specialem contra observantiam superiori de- bitam.

Si quis habet rem cum muliere dormienti, debe- ret circumstantiam aperiendi, quia infertur injuriam, nam dormientes est quasi invisa; v. num. 2143.

3131 Peccatus, si superior non tenet in peccato fornicationis, aut alijs peccatis homini, circumstantia prælacionis exprimitur, nisi peccatum cum publicitate, & scandalo; quia talis circumstantia non mutat speciem; excepta superioris, que scilicet eius concordant officium.

3132 Frigidus, & Eunuchus, si fornicetur, aperte tenet circumstantiam impotentis generandi; quia mutat speciem contra naturam; nam ejus caret fine, ad quem est à natura ordinata. Diana part. 3. tract. 4. refol. 139.

3133 Religiosus habens votum solleme castitatis, si faciat votum se non polluendi, & se pollyst, non te- netur exprimere hoc votum, Leander; quia utrumque votum carente virtute intendit; in secundum non est distinctum, sed confirmatio primi.

Q U I D

3134 Circumstantiam se tenentem ex parte mate- riae, & objecti peccatum: v. gr. in furto, an calix sit consecratus in percusione, an percusso sit Clericus, Pater, Mater, Superior.

3135 Qui plura vota de diversis materiis ex se non præcepit emisit, illa omnia violans, sufficit, si dicat: tot vota per tot vires regi; quia omnia sunt ejusdem speciei. Si vero sunt de materiis ex se præcepiti, tenet illa exprimere, v. gr. fregi votum castitatis, non furandi, &c. Idem dic, si jejunium illius diei, ad quod tenetur ex voto, aut præcepto, fuisset injunctum pro penitentia sacramentali; tunc namque illud frangens debet exprimere votum, præceptum, & onus satis- factio sacramentalis, ob malitias speciei distinctas, quas inde contraheret actus, ut infra dicendum de distinctione specifica, & numeris, & num. 3193.

3136 Secus est dicendum, si actus sit contra plura præcepta, aut contra votum plures emissum. Unde si quis omittat Sacrum die Dominico, quo occurrit festum Sancti, sufficit, si dicat se omisisse Sacrum die

festum: idem dic de voto replicato, quia præcepta, & respectivæ vota sunt ejusdem rationis, ac proinde actus non defumti ex illis malitiam specie distinctam, juxta dicta in loc. cit. vide num. 1850.

U B I

3137 **L**ocum peccati: v. gr. pollutio in Ecclesia: v. à num. 556. ad 576. *Quibus auxiliis*, per- sonam, quia usus est pro medio ad patrandum peccatum, v. gr. si ad provocandam mulierem usus est alia muliere, quod addit malitiam scandalis contra charitatem: v. n. 328. ad 330. *Cur*, finem peccantis, v. gr. si quis futurum peccatum ad fornicandum. *Quomodo*, modum, quo peccatum committitur, v. gr. si quis ha- beat rem cum muliere, abhinc violentiam. *Quando*, tempus, v. gr. si Confessarius trahavit iniquitatem cum muliere, quando illa confitebatur.

3138 Circumstantia, alia sunt mutant speciem, quæ scilicet faciunt peccatum opponi ad virtutes, seu honestates specie distinctas, ac proinde constituant peccatum sub specie distincta, ut in aliis exemplis, & de quibus fuisse facta est mentio in propriis materiis, peralter in 6. præc. dec.

3139 Alia sunt aggravantes in infinitum, qua scilicet materiam venientem transfrant in mortalem, ut mendaciam cum gravi damno proximi; quae dicuntur aggravantes in infinitum, quia quasi infiniti mortale in gravitate distat à veniali; & haec sunt necessaria aperiende.

3140 Alia sunt aggravantes, vel minuentes intra eandem speciem, quæ peccatum ad aliam speciem non transfrant, sed intra eandem speciem augent, vel mi- nuant. Et iste, alia sunt parum aggravantes, quas certum est non esse necessaria aperiendas; alia sunt notabiliter aggravantes, quæ scilicet faciunt unum peccatum mortale pluribus mortalibus intra eandem speciem in gravitate equivalere: ut est furtum mille aurorum, respectu furti viginti aurorum. De his est

DIFFICULTAS.

3141 **A**ntea sunt necessaria in Confessione aperienda? Prima opinio tener, circumstantias notabiliter aggravantes, per se non esse necessaria aperiendas, sed aliquando per accidentem, si peccatum proper taliter circumstantia habeat annexam censuram, vel reservationem. Diana p. 2. tract. 7. ref. 1. par. 3. tract. 4. refol. 95. p. 5. tract. 14. refol. 56. Leander de *Ponit.* tract. 5. dispat. 8. quest. 4. Lugo, Tolonus, Ardekin in tom. 2. pagin. 227. namer. 16. Maistros dispat. 21. quest. 7. num. 174. cum aliis ferè 60. Doctoribus apud Dianam, & Leandrum.

3142 Ratio est, quia Conc. Trid. sess. 14. cap. 4. & Can. 7. enumetans ea, quæ in confessione sunt de ne- cessitate exprimenda, nullam mentionem facit de cir- cumstantiis notabilitate aggravantibus; sed obligationem restringit ad numerum peccatorum, & ad circumstan- tias mutant speciem: in doctrinalibus autem, quando ea recensentur, quæ necessaria sunt; si alia pater- nitutum, eo ipso virtualiter declarantur non esse ne- cessaria: eo maxime quia Conc. addit haec verba: *Nihil aliud ab Ecclesia à penitentibus exigitur*. Igitur nullum appetit præceptum, & nulla obligatio circumstan- tias notabilitate aggravantes aperiendas.

Tunc quia opinio affirmativa est scrupulorum fomen- tum; validè enim perturbat consciencia, & valde durum est, si teneret discerpere, in qua quantitate circumstantia est notabiliter aggravantibus; sed obligationem restringit ad numerum peccatorum, & ad circumstan- tias mutant speciem: in doctrinalibus autem, quando ea recensentur, quæ necessaria sunt; si alia pater- nitutum, eo ipso virtualiter declarantur non esse ne- cessaria: eo maxime quia Conc. addit haec verba: *Nihil aliud ab Ecclesia à penitentibus exigitur*. Igitur nullum appetit præceptum, & nulla obligatio circumstan- tias notabilitate aggravantes aperiendas.

Nec id requiritur, ut sit regula Confessio in dan- da medicina, ut obligari ad restitutionem, quia Con- fessio per hoc præcisè, quod audiat furtum esse mortale, obligat penitentem ad restitutionem.

Unde concludunt, etiam, qui furtum est, v. gr. mil- le, sufficiat, si dicat: *Commisi furtum mortale*.

3143 Secunda opinio, cui adhereo, affirmat esse nec- ces-